

El Municipi, un projecte polític?

Jordi Casas

Som en un món que canvia de forma accelerada, no cal dir-ho. L'aplicació de noves tecnologies en els processos de creació, emmagatzematge i difusió del coneixement –el que abans en dèiem “revolució científico-tècnica–, està canviant les nostres condicions de vida i la forma de veure la realitat que ens envolta. La quotidianitat està condicionada per grans fluxos informatius, tecnològics i financers, el que s'ha denominat mundialització o globalització, que un sociòleg de casa nostra ha batejat com a “era informacional”, definida per nous paradigmes lligats a la revolució informàtica que s'està vivint des de fa uns vint anys¹. Però les nostres vivències segueixen essent bàsicament locals –o metropolitanes, en la major part dels casos–.

Aquest procés mundialitzador –o globalitzador– està qüestionant algunes de les “veritats” polítiques dels darrers segles: com la de la sobirania, sense anar més lluny. No és que els estats estiguin en perill d'extinció, com poden estar-ho els rinoceronts, però les grans decisions econòmico-tècnico-financeres ja no els tenen com a marc de referència, és més, les grans decisions es prenen al marge de les seves fronteres. A més, l'huracà econòmic que ho envaeix tot –en aquest sentit és molt pitjor que el Mitch–, està posant en qüestió (en alguns casos, molt més que això), l'invent més important aportat per Europa a *l'homo sapiens sapiens*: l'Estat de benestar. Tot indica que durant un bon grapat d'anys encara seran els estats els que definiran el perfil de condició de ciutadà –ja que això de la ciutadania europea va lent–, però al mateix temps, es pot afirmar que estem en un procés –definit més com una tendència que no pas com quelcom concret– de major flexibilitat polític-institucional. En altres paraules, els processos supraestatals i infraestatals de cessió de poder polític, fan pensar en una diferent –i probablement millor– relació entre identitat i poder polític. Esperem, en aquest sentit, que de tots els fantasmes que poden recórrer Europa en aquest final/inici de mil·lenni, el de la subsidiarietat sigui el més actiu.

Tenim, doncs, el marc definit: uns estats –entesos en el seu sentit clàssic– en procés d'afebliment, però encara definidors de la condició jurídica de ciutadà; una Europa que avança més com a marc econòmic i contrapoder mundial que com a projecte polític, però que algun dia pot arribar a ser-ho; unes realitats nacionals –amb estat o sense, en el nostre cas sense– que seguiran monopolitzant els grans referents ideològicoculturals²; i la subsidiarietat com a concepte polític-intersticial: tot allò que es pot fer –i pensar, i...– al nivell més proper al ciutadà, no cal fer-ho a un nivell superior. És aquí on ens hem d'agafar.

I, en aquest context, quin paper per al municipi?. Hi ha qui ha afirmat que davant aquest món econòmicament globalitzat, l'únic contrapoder cívica és la ciutat, una xarxa de ciutats³. Potser sigui una entelèquia, però el que és un fet és que una bona part del nostre temps –i dedicacions, i preocupacions, i...– l'invertim en la nostra ciutat –vila, poble o com vulguem dir-li–. La ciutat és un punt en el mapa pel que fa a les grans decisions estratègiques –sobre les quals poques vegades podem incidir-hi–, però és el nostre punt. Potser no ens posarem d'acord si és un punt i a part o un punt de partida, però en tot cas el que és evident –i més que evident, necessari–, és que ens hem de posar d'acord per fer-ne un lloc agradable per viure-hi –i fins i tot estimable–.

Això configura un projecte vital?. Ben segur que no, ja que la vida és massa complexa com per reduir-la a uns quants quilòmetres quadrats i, a més, avui vivim aquí, però demà... En podem fer un projecte polític, entès en el seu sentit més ampli. Un projecte destinat a satisfer, en gran part, les nostres necessitats humanes, cultural-identitàries i ciutadanes. En definitiva, la ciutat entesa com un marc privilegiat de prestació de serveis públics, d'ancoratge cívic-identitari en un moment tendint a l'homogeneïtzació cultural –i, per tant, al desarrelament– i de pràctica i gaudi

de les llibertats democràtiques⁴. En definitiva, un marc privilegiat per desenvolupar una concepció oberta de ciutadania⁵.

Naturalment, un projecte així només pot ser viable si la ciutadania percep els seus resultats de forma concreta i, sobretot i com a *conditio sine qua non*, si se sent –i la responsabilitat no és només de les institucions– implicada directament i permanent en la gestió de la cosa pública. Si hi ha algun lloc on la democràcia representativa pot adquirir grans dosis de democràcia participativa, aquest és la ciutat.

Què vol dir això per a Sant Cugat?. Quines propostes?. Només algunes idees, amb el benentès que es parteix d'aquestes dues premisses: 1. Són criteris amb voluntat transversal, englobables en les diferents i legítimes propostes partidistes; i 2. Parlen d'instruments, no de continguts.

1. Govern amb voluntat de síntesi democràtica. Això implica abandonar per sempre més la idea que la relació govern/oposició és una relació de suma zero. Cal integrar, fins allà on el diàleg i la paciència ho permetin, l'oposició en l'acció institucional –proposo, a més, substituir el mot oposició per un altre, més constructiu i esperançador–.

2. Diàleg permanent Ajuntament societat-civil. Cal definir, de forma flexible però clara, mecanismes permanents de relació entre la societat civil –començant per les seves entitats i associacions– i la màxima institució local. En aquest context, redefinir l'experiència desconcentrada.

3. Pacte fiscal. Sense un gran pacte que defineixi l'esforç fiscal que estem disposats a fer, que ha de començar per combatre sense treva el frau, no podem mantenir una ciutat d'alta qualitat de vida. Implica, entre altres coses, la reconsideració de les aportacions Ajuntament/usuari en els serveis personalitzats.

4. Definició d'objectius culturals –parlar de política cultural em sembla exagerat–. Quin paper ha de jugar l'Ajuntament?. Quin paper la societat civil?. Més idees que pessetes –i aviat euros– o a l'inrevés?. Com es menja això de la identitat i té quelcom a veure amb la cultura?

5. Prospecció estratègica. Hom té la sensació que ens hem dedicat a fer ciutat de forma forassenyada, sense retenir-ne les dades i, sobretot, sense acompanyar-ho d'una tasca prospectiva. O és que, potser, l'únic futur possible era –i és– omplir forats urbanitzables?. Ens cal un banc de dades per conèixer-nos millor i un treball de prospecció que dibuixi diferents futurs possibles, entre els quals siguem capaços de trobar-ne un de desitjable. Això té dues vessants: una tècnica, un Centre d'estudis estratègics; i una participativa, un Fòrum ciutadà de definició estratègica.

En definitiva, govern, participació, recursos, cultura i futur sense sorpreses desagradables. No sembla una mala combinació.

¹ L'anàlisi més completa en aquest sentit es troba en l'obra de Manuel CASTELLS "La era de la informació. Economía, sociedad y cultura", 3 volums, Alianza Editorial, 1997-1998.

² Vegeu Josep R. LLOBERA, "Cultura, identitat i futur del nacionalisme", a *L'Avenç*, núm.229, octubre 1998, pp.22-27.

³ Vegeu BORJA, Jordi i CASTELLS, Manuel, "Local y global. La gestión de las ciudades en la era de la información", Taurus, 1997.

⁴ Vegi's al respecte "Vers una carta dels Drets Humans a les Ciutats" i "Compromís de les ciutats pels drets humans". Documents signants pels alcaldes de 40 ciutats europees amb motiu dels 50 anys de la Declaració Universal de Drets Humans (Barcelona, 17 d'octubre de 1998). A *L'Avenç*, núm. 231, desembre de 1998, pp. 26-31.

⁵ Vegeu l'interessant article de Miquel CAMINAL BADIA, "Autodeterminación: de Bauer a Gellner", a *EL País*, 27 de novembre de 1998, pp. 17-18.